

JOHN
GRISHAM
DE AFPERSER

AL MEER DAN 20 JAAR DE SUCCESVOLSTE
THRILLERSCHRIJVER TER WERELD

Over het boek

Een heftige strijd tussen de bewoners van Strattenburg

Een levensbedreigende verwonding

Een nieuwe zaak voor de jonge advocaat Theo Boone

Wanneer rechter Raymond Fawcett maandagochtend niet komt opdagen in de rechtszaal, nemen zijn medewerkers in paniek contact op met de FBI. Fawcetts lichaam wordt korte tijd later gevonden in de kelder van zijn vakantiehuisje, waar hij regelmatig de weekenden doorbracht. Er worden geen sporen van braak gevonden, geen aanwijzingen dat er een gevecht is geweest, alleen de twee lichamen: dat van rechter Fawcett en zijn secretaresse.

Ik kende rechter Fawcett niet, maar ik weet wel wie hem heeft vermoord. En waarom.

Ik ben een advocaat, ik zit in de gevangenis.

Het is een lang verhaal...

Over de auteur

John Grisham werd op 8 februari 1955 geboren in Jonesboro, Arkansas, als tweede kind in een gezin van vijf kinderen. Zijn vader werkte in de bouw en zijn moeder was huisvrouw. Na zijn studie rechten aan de University of Mississippi werkte Grisham bijna tien jaar lang als jurist, waarbij hij zich specialiseerde in strafrechtelijke zaken en letselschadeclaims. In 1983 werd hij gekozen tot lid van het Huis van Afgevaardigden van de staat Mississippi, een functie die hij tot 1990 bekleedde. Als thrillerschrijver debuteerde hij in 1988 met *De jury*, maar het was zijn tweede boek, *Advocaat van de duivel*, waarmee hij definitief zijn naam vestigde als de koning van de legal thriller.

Van dezelfde auteur

De jury
Advocaat van de duivel
Achter gesloten deuren
De cliënt
Het vonnis
De rainmaker
In het geding
De partner
De straatvechter
Het testament
De broederschap
De erfpachters
Winterzon
Het dossier
De claim
Verloren seizoen
Het laatste jurylid
De deal
De gevangene
De verbanning
De aanklacht
De getuige
De wettelozen
De belofte
De bekentenis
Het proces
Vergiffenis
De afperser
Het protest
De erfgenaam
Dilemma

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken, volg @AWBruna op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina: [Facebook.com/AWBrunaUitgevers](https://www.facebook.com/AWBrunaUitgevers).

John Grisham

De afperser

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel
The Racketeer
Copyright © 2012 by Belfry Holding, Inc.
Vertaling
Jolanda te Lindert
Omslagbeeld
Arcangel Images/Hollandse Hoogte
Omslagontwerp
Studio Jan de Boer
© 2015 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam

ISBN 978 90 449 7439 3
NUR 332

Behoudens of krachtens de in de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voorzover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

af-per-ser: iemand die een ander onder bedreiging
dwingt iets af te staan

1

Ik ben advocaat, en ik zit in de gevangenis. Dat is een lang verhaal.

Ik ben drieënveertig jaar oud en mijn gevangenisstraf van tien jaar is nu voor de helft voorbij. Het vonnis werd gevelde door een slappe en hypocriete federale rechter in Washington D.C. Al mijn beroepszaken zijn behandeld en mijn hele voorraad procedures, vormfoutjes, obscure verordeningen, formele bezwaren, mazen in de wet en weesgegroettes zijn uitgeput. Ik kan niets meer doen. Doordat ik de wet ken, zou ik kunnen doen wat sommige gevangenen doen en het rechtbanksysteem verstoppen met stapels nutteloze verzoeken om rechterlijke uitspraken en dwangbevelen en andere moties, maar daar zou mijn zaak niet mee geholpen zijn. Niets kan mijn zaak helpen. Eerlijk gezegd verwacht ik niet dat ik hier uit kom voordat die vijf jaar verstreken zijn, hoogstens een paar armzalige weekjes eerder wegens goed gedrag; mijn gedrag is voorbeeldig.

Eigenlijk zou ik mezelf geen advocaat moeten noemen, want feitelijk ben ik dat niet. De balie van de staat Virginia heeft zich ermee bemoeid en trok mijn vergunning in, niet lang na mijn veroordeling. Het staat er zwart op wit: 'Een veroordeling wegens een zwaar misdrijf betekent roeyement.' Mijn vergunning is ingetrokken en de disciplinaire maatregelen zijn keurig opgetekend in het advocatenregister van Virginia. In die maand werden drie advocaten geroyeerd, zo ongeveer het gemiddelde.

Echter, in mijn kleine wereld sta ik bekend als gevangenisadvocaat en als zodanig help ik mijn medegevangenen een paar uur per dag met hun juridische problemen. Ik bekijk hun beroepszaken en ik dien be-
zwaarschriften voor hen in. Ik stel eenvoudige testamenten op en af en toe een akte voor de verkoop van land. Ik bekijk contracten voor een paar witteboordencriminelen. Ik heb de regering gedagvaard voor gerechtvaardigde klachten, maar nooit voor zaken die ik onbelangrijk vind. En ik behandel heel veel echtscheidingen.

Acht maanden en zes dagen nadat ik aan mijn gevangenisstraf was

begonnen, ontving ik een dikke envelop. Gevangenen hunkeren naar post, maar deze brief had ik liever niet gehad. Hij was afkomstig van een advocatenkantoor in Fairfax, Virginia, dat mijn vrouw vertegenwoordigde die, heel verrassend, wilde scheiden. Binnen een paar weken tijd was Dionne veranderd van een echtgenote die me steunde en zich voorbereidde op een langdurige rechtszaak, in een paniekerig slachtoffer dat wanhopig graag wilde ontsnappen. Ik kon het gewoon niet geloven! Verbijsterd las ik de documenten, met slappe knieën en vochtige ogen, en toen ik bang was dat ik zou gaan huilen, rende ik terug naar mijn cel voor een beetje privacy. Er wordt heel veel gehuild in de gevangenis, maar altijd stiekem.

Toen ik vertrok, was Bo zes. Hij was ons enige kind, maar we wilden er meer. De rekensom is snel gemaakt, en ik heb het een miljoen keer berekend: als ik vrijkom, is hij zestien, een heuse tiener. En dan heb ik tien van de belangrijkste jaren gemist die vader en zoon samen kunnen hebben. Tot hun twaalfde ongeveer vereren jongens hun vader en weten ze zeker dat hun vader niets fout kan doen. Ik was Bo's honkbal- en voetbalcoach en hij liep me altijd als een hondje achterna. We gingen samen vissen en kamperen, en op zaterdagochtend, na een echt mannenontbijt, ging hij weleens mee naar mijn kantoor. Hij was alles voor me en we waren er allebei kapot van toen ik hem vertelde dat ik heel lang weg zou zijn. Zodra ik in de gevangenis zat, weigerde ik toe te staan dat hij bij me op bezoek kwam. Hoe graag ik hem ook in mijn armen wilde houden, ik moest er niet aan denken dat dit kleine jongetje moest zien dat zijn vader achter slot en grendel zat.

Het is bijna onmogelijk om je tegen een echtscheiding te verzetten als je in de gevangenis zit en er niet op korte termijn uit komt. Ons spaargeld, toch al niet zoveel, was op na anderhalf jaar procederen tegen de federale regering. We waren alles kwijt, behalve ons kind en onze liefde voor elkaar. Ons kind was een rots, maar aan onze liefde kwam een eind. Dionne had prachtige beloftes gedaan – ze zou volhouden en doorzetten –, maar zodra ik weg was drong de werkelijkheid tot haar door. Ze voelde zich eenzaam en geïsoleerd in ons stadje. 'Als de mensen me zien, beginnen ze te fluisteren,' schreef ze in een van haar eerste brieven. 'Ik voel me zo alleen,' klaagde ze in een andere. Het duurde niet lang voordat haar brieven veel korter werden en minder frequent kwamen. Net als haar bezoeken.

Dionne is opgegroeid in Philadelphia en heeft nooit echt van het leven op het platteland gehouden. Toen een oom haar een baan aan-

bood, had ze opeens haast om naar haar geboortegrond terug te keren. Twee jaar geleden is ze hertrouwd en Bo, die nu elf is, wordt gecoacht door een andere vader. Mijn laatste twintig brieven aan mijn zoon zijn onbeantwoord gebleven. Ik weet zeker dat hij ze nooit heeft gezien.

Ik vraag me vaak af of ik hem ooit terug zal zien. Ik denk dat ik dat wel zal proberen, hoewel ik daar nog aan twijfel. Hoe neem je contact op met een kind dat je ontzettend liefhebt, maar dat jou niet zal herkennen? We zullen nooit weer als een echte vader en zoon in één huis wonen. Zou het wel eerlijk naar Bo toe zijn als zijn vader die al zo lang geleden is verdwenen weer komt opdagen en vraagt of hij weer deel van zijn leven wil uitmaken?

Ik heb veel te veel tijd om hierover na te denken.

Ik ben gevangene nummer 44861-127 in het Federale Gevangenis-kamp bij Frostburg, Maryland. Een kamp is een lichtbeveiligde gevangenis voor mensen die als gewelddoos worden beschouwd en maximaal tien jaar moeten zitten. Om redenen die mij nooit zijn opgehelderd, heb ik de eerste tweeëntwintig maanden doorgebracht in een medium-beveiligde gevangenis in de buurt Louisville, Kentucky. In de gebruikelijke afkortingensoep van de bureaucratie staat die gevangenis bekend als een FCI – Federaal Correctie Instituut – en het was daar totaal anders dan mijn kamp in Frostburg. Een FCI is voor gewelddadige mannen die tien jaar of langer moeten zitten en het leven daar is veel zwaarder, hoewel ik er nooit fysiek ben lastiggevallen. Het scheelde enorm dat ik vroeger marinier ben geweest.

Vergeleken met een normale gevangenis is een kamp een ontspanningsoord. Er zijn geen muren, geen hekken, geen prikkeldraad, geen uitkijktorens en slechts een paar gewapende bewakers. Frostburg is vrij nieuw en heeft betere faciliteiten dan de meeste middelbare scholen. Waarom ook niet? In de Verenigde Staten geven we per jaar veertigduizend dollar uit per gevangene en achtduizend dollar voor de opleiding van iedere basisschoolleerling. We hebben hier juridisch adviseurs, managers, maatschappelijk werkers, verpleegkundigen, secretaresses, allerlei assistenten en tientallen administratief medewerkers die als het hun werd gevraagd allemaal naar waarheid zouden vertellen wat ze tijdens hun achturige werkdag doen; ze werken immers voor de federale regering. De personeelsparkeerplaats bij de hoofdingang staat vol fraaie auto's en pick-ups.

Hier in Frostburg zitten zeshonderd gevangenen en op een paar uitzonderingen na gedragen we ons allemaal keurig. Degenen met een

gewelddadig verleden hebben hun lesje geleerd en waarderen hun prettige omgeving. Degenen die hun hele leven in de gevangenis hebben doorgebracht, hebben eindelijk het beste thuis gevonden. Veel van deze carrièregevangenen willen helemaal niet vertrekken. Ze weten niet beter dan dat ze gevangen zitten en kunnen buiten de muren van de gevangenis niet eens functioneren. Een warm bed, drie maaltijden per dag, gezondheidszorg... beter kun je toch niet hebben, daarbuiten op straat?

Ik wil niet beweren dat het hier prettig is. Dat is niet zo. Er zijn hier veel mannen zoals ik die nooit hadden gedacht dat ze ooit zo diep zouden zinken. Mannen met een beroep, een carrière, een bedrijf; mannen met geld en een leuk gezin en een lidmaatschap van een golfclub. Mijn Blanke Maten zijn Carl, een gediplomeerd opticien die te veel met zijn facturen heeft gesjoemeld; Kermit, een speculant die dezelfde woningen bij twee tot drie verschillende banken in onderpand heeft gegeven; Wesley, een voormalige senator van de staat Pennsylvania die zich heeft laten omkopen; en Mark, een kleinsteedse hypotheekverstrekker die bepaalde formaliteiten heeft omzeild.

Carl, Kermit, Wesley en Mark. Allemaal blank, gemiddelde leeftijd eenenvijftig. Allemaal hun schuld bekend.

En dan ik. Malcolm Bannister, zwart, drieënveertig, veroordeeld voor een misdaad waarvan ik me niet bewust was dat ik die pleegde.

Op dit moment ben ik de enige zwarte man in Frostburg die voor een witteboordenmisdad is veroordeeld. Heel bijzonder.

Van mijn groep Zwarte Maten is het lidmaatschap minder duidelijk gedefinieerd. De meesten zijn straatjongens uit D.C. en Baltimore die zijn gearresteerd voor drugs misdaden en als ze vrijkomen, zullen ze teruggaan naar de straat en hebben ze een kans van twintig procent dat ze niet weer worden veroordeeld. Hoe zouden ze dat ook moeten voorkomen? Ze hebben geen opleiding, geen vak geleerd en wel een strafblad.

In een federaal kamp zijn geen bendes en is er geen sprake van geweld. Als je vecht of iemand bedreigt, schoppen ze je eruit en sturen ze je naar een plek die veel erger is. Er wordt heel veel gekibbeld, vooral over de tv, maar ik heb nog nooit iemand een klap zien uitdelen. Enkele medegevangenen hebben in een staatsgevangenis gezeten en daar vertellen ze gruwelijke verhalen over. Niemand wil deze plek verruilen voor een andere.

Daarom gedragen we ons keurig, terwijl we de dagen tellen. De witte-

boorden beschouwen hun straf als een vernedering en als verlies van status, aanzien en levensstijl. Voor de zwarte jongens is het leven in een kamp veiliger dan de plek waar ze vandaan komen en weer naartoe zullen gaan. Hun straf is gewoon een extra item op hun strafblad, een extra stap naar hun toekomst als carrièrecriminelen.

Daardoor voel ik me meer een blanke dan een zwarte.

Hier in Frostburg zitten nog twee andere voormalig advocaten. Ron Napoli was jarenlang een flamboyante strafpleiter in Philadelphia tot de cocaïne hem ruïneerde. Hij was gespecialiseerd in drugszaken en heeft veel grote dealers en handelaren vertegenwoordigd in het mid-Atlantisch gebied, van New Jersey tot de beide Carolina's. Hij wilde het liefst worden betaald met contant geld en coke, en is uiteindelijk alles kwijtgeraakt. De belastingdienst heeft hem betrapt op belastingontduiking en inmiddels heeft hij zijn straf van negen jaar voor de helft uitgezeten. Het gaat niet zo goed met Ron op dit moment: hij lijkt depressief, wil niet sporten en verzorgt zichzelf niet goed. Hij wordt steeds zwaarder, trager, chagrijniger en zieker. Hij kon altijd fascinerende verhalen vertellen over zijn cliënten en de avonturen die ze als drugsdealers beleefden, maar nu zit hij maar wat in de tuin te zitten en de ene zak chips na de andere leeg te eten en hij ziet er verloren uit. Iemand stuurt hem geld en dat geeft hij vrijwel allemaal uit aan junkfood.

De derde ex-advocaat komt uit Washington en heet Amos Kapp. Hij is een oude rot en een gehaaide vent die zijn hele carrière heeft geprobeerd buiten elk groot politiek schandaal te blijven. Kapp en ik stonden tegelijk terecht en zijn door dezelfde rechter tot tien jaar veroordeeld. Er waren acht verdachten: zeven uit Washington en ik. Kapp was altijd wel ergens schuldig aan en in de ogen van onze juryleden was hij zeker schuldig. Maar Kapp wist toen en hij weet nu dat ik niets met die samenzwering te maken had, maar hij was te laf en te misdadig om zijn mond open te doen. Geweld is strikt verboden in Frostburg, maar als ik vijf minuten alleen met Amos Kapp zou zijn, zou ik zijn nek breken. Dat weet hij en volgens mij heeft hij dit lang geleden ook tegen de gevangenisdirecteur gezegd, want ze hebben hem zo ver mogelijk bij mij vandaan geplaatst, op de westelijke campus.

Van de drie advocaten ben ik de enige die bereid is de andere gevangenen met hun juridische problemen te helpen. Ik houd van dat werk. Het is een uitdaging en het houdt me bezig. Hierdoor blijf ik ook op de hoogte van allerlei juridische ontwikkelingen, hoewel ik betwijfel of ik nog een toekomst heb als advocaat. Na mijn vrijlating kan ik de balie

vragen of ze mijn roeyment willen opheffen, maar dat kan een langdurige kwestie worden. Eerlijk gezegd heb ik als advocaat nooit veel geld verdiend. Ik werkte in een kleine stad, ik was ook nog eens zwart en had maar weinig cliënten die een goed honorarium konden betalen. Tientallen andere advocaten hielden kantoor aan Braddock Street en zaten allemaal achter dezelfde cliënten aan; de concurrentie was hevig. Ik weet niet zeker wat ik ga doen als dit voorbij is, maar ik twijfel serieus of ik mijn juridische carrière weer moet oppakken als ik vrijkom.

Dan ben ik achtenveertig, single en in goede gezondheid, hoop ik.

Vijf jaar is een eeuwigheid. Ik maak elke dag een lange wandeling, in mijn eentje, over een onverhard pad langs de grens van het kamp die ook wel de 'lijn' wordt genoemd. Als je die lijn oversteekt, word je beschouwd als ontsnapte. Ook al is hier een gevangenis gevestigd, het is een prachtig landschap met spectaculaire uitzichten. Als ik aan het wandelen ben en naar de glooiende heuvels in de verte kijk, moet ik mezelf dwingen niet door te lopen en de lijn over te steken. Er is geen hek dat me tegenhoudt, geen bewaker die mijn naam kan roepen. Ik zou in de dichte bossen kunnen verdwijnen, voor altijd verdwijnen.

Ik zou willen dát er een muur was, een drie meter hoge muur, van stevige bakstenen, met gedraaid prikkeldraad op de rand; een muur die zou voorkomen dat ik de heuvels zou zien en over vrijheid zou dromen. Dit is een gevangenis, verdomme! We kunnen niet weg. Zet er een muur neer en houd op ons in verleiding te brengen.

De verleiding is er altijd en hoe ik ook probeer me ertegen te verzetten, ze wordt elke dag sterker. Echt waar!

2

Frostburg ligt een paar kilometer ten westen van de stad Cumberland, Maryland, midden op een strook land dat ingeklemd zit tussen Pennsylvania in het noorden en West-Virginia in het westen en zuiden. Als je het op een kaart ziet, zie je dat dit verlaten deel van de staat het gevolg is van een verkeerde inschatting en helemaal niet bij Maryland hoort, hoewel niet duidelijk is waar het wel bij zou moeten horen. Ik werk in de bibliotheek en aan de muur boven mijn kleine bureau hangt een grote kaart van Amerika. Daar zit ik veel te vaak naar te kijken; dan zit ik te dagdromen en me af te vragen hoe het in vredesnaam mogelijk is dat ik een federale gevangene ben in een afgelegen deel van West-Maryland.

Een kleine honderd kilometer ten zuiden van Frostburg ligt de stad Winchester, Virginia, met 25.000 inwoners. De stad van mijn geboorte, jeugd, opleiding, carrière en uiteindelijk mijn Val. Ze hebben me verteld dat er niet veel veranderd is sinds ik daar weg ben. Advocatenkantoor Copeland & Reed is nog altijd gevestigd in hetzelfde pand als toen ik er werkte. Dat is aan Braddock Street, in de Old Town, naast een restaurantje. De naam, die met zwarte letters op het raam is geschilderd, was vroeger Copeland, Reed & Bannister en in een omtrek van honderdvijftig kilometer was dit het enige advocatenkantoor met alleen maar zwarte advocaten. Ze zeggen dat het goed gaat met meneer Copeland en meneer Reed; niet dat ze floreren of rijk worden, maar ze hebben genoeg cliënten om hun twee secretaresses en de huur te kunnen betalen. Dat was ook het geval toen ik daar nog partner was: we konden maar net het hoofd boven water houden. Ten tijde van mijn Val vroeg ik me serieus af of ik het wel zou redden in zo'n klein stadje.

Ze zeggen dat meneer Copeland en meneer Reed weigeren om over mij en mijn problemen te praten. Zij zijn er ook bijna bij betrokken geraakt en daardoor heeft hun reputatie schade opgelopen. De openbaar aanklager die mij erbij lapte, schoot met hagel op iedereen die ook maar iets met zijn grote samenzwering te maken had en hij heeft bijna

het hele kantoor te gronde gericht. Mijn misdaad was dat ik de verkeerde cliënt had uitgekozen. Mijn beide voormalige partners hebben nooit een misdaad gepleegd. Ik heb om allerlei redenen spijt van wat er is gebeurd, maar ik lig nog altijd wakker van het feit dat hun goede naam is besmeurd. Ze zijn allebei achter in de zestig en in hun jongere jaren stonden ze niet alleen voor de uitdaging een advocatenkantoor in een kleine stad draaiende te houden, maar werden ze ook geconfronteerd met de laatste stuiptrekkingen van de rassenscheiding. In de rechtbank werden ze soms door de rechters genegeerd of verloren ze een zaak zonder dat daar een juridische grond voor was. Andere advocaten gedroegen zich vaak grof en niet professioneel. De orde van advocaten van de county nodigde hen niet uit om lid te worden. Griffiers raakten hun dossiers soms kwijt. Jury's die alleen uit blanken bestonden, geloofden hen niet. En het ergste was dat geen cliënt hen inhuurde. Zwarte cliënten niet en geen enkele blanke cliënt zou in de jaren zeventig een zwarte advocaat nemen, niet in het zuiden tenminste, en dat is nog altijd niet veel veranderd. In de begintijd ging Copeland & Reed bijna ten onder doordat zwarte mensen dachten dat een blanke advocaat beter was. Dat is veranderd door hun harde werk en hun toewijding, maar wel langzaam.

Winchester was niet de plaats van mijn eerste keus om carrière te maken. Ik heb rechten gestudeerd aan George Mason, in de buitenwijken van Washington D.C., Northern Virginia. De zomer na mijn tweede jaar had ik geluk en kon ik als klerk aan de slag bij een gigantisch kantoor aan Pennsylvania Avenue, vlak bij Capitol Hill. Dat was zo'n kantoor met duizend advocaten, met overal in de wereld kantoren, met voormalige senatoren in het briefhoofd en met beroemde cliënten en een jachtig tempo, waar ik echt van genoot. Het hoogtepunt was mijn taak als manusje-van-alles tijdens het proces van een voormalig congreslid (onze cliënt) die werd beschuldigd van samenzwering met zijn criminele broer met betrekking tot het aannemen van smeergeld van een aannemer die voor het leger werkte. Het proces was een circus en ik vond het geweldig dat ik zo dicht bij de piste zat.

Maar elf jaar later liep ik dezelfde rechtszaal binnen in het E. Barrett Prettyman Gerechtsgebouw in het centrum van Washington, voor mijn eigen rechtszaak.

Die zomer was ik een van de zeventien klerken. De andere zestien, allemaal van topuniversiteiten, kregen een baan aangeboden. Doordat ik op één paard had gewed, was ik tijdens het derde jaar van mijn rech-

tenstudie in heel Washington op zoek naar werk en ik klopte op talloze deuren die echter geen van alle werden geopend. Op dat moment dwaalden er een paar duizend werkloze advocaten door de straten van D.C. en dan kan de wanhoop zomaar toeslaan. Uiteindelijk vertrok ik naar de buitenwijken, waar de kantoren veel kleiner zijn en de baantjes zelfs nog schaarser.

Ten slotte ging ik verslagen naar huis. Mijn dromen over roem en succes waren vervlogen. Meneer Copeland en meneer Reed hadden niet genoeg zaken en konden zich al helemaal geen nieuwe partner veroorloven, maar omdat ze medelijden met me hadden, ontruimden ze een oude voorraadkamer op de bovenverdieping. Ik werkte zo hard mogelijk, hoewel het vaak heel moeilijk was om met zo weinig cliënten zoveel uren te werken. We konden het prima met elkaar vinden en vijf jaar later waren ze zo vriendelijk mijn naam aan hun maatschap toe te voegen. Maar mijn inkomen steeg amper.

Ik vond het vreselijk om te zien dat hun goede naam tijdens mijn proces door het slijk werd gehaald, vooral omdat het zo onterecht was. Toen ik zo goed als verslagen was, zei de leidinggevende FBI-agent tegen me dat de heren Copeland en Reed ook in staat van beschuldiging zouden worden gesteld als ik niet zou bekennen en met de openbaar aanklager zou gaan samenwerken. Ik dacht eerst dat hij blufte, maar dat kon ik natuurlijk niet zeker weten. Ik zei tegen hem dat hij de pot op kon.

Gelukkig blufte hij.

Ik heb hun brieven geschreven, lange zielige brieven met excuses en zo, maar die hebben ze nooit beantwoord. Ik heb hun gevraagd of ze op bezoek wilden komen zodat we met elkaar konden praten, maar daar hebben ze niet op gereageerd. Hoewel mijn woonplaats maar honderd kilometer hiervandaan is, heb ik maar één regelmatige bezoeker.

Mijn vader was een van de eerste zwarte staatspolitie mannen van de Commonwealth of Virginia. Dertig jaar lang patrouilleerde Henry langs de straten en snelwegen rondom Winchester en hij genoot intens van zijn baan. Hij hield van het werk op zich, van het gevoel van autoriteit en geschiedenis, van het feit dat hij de macht had de wet te handhaven en mensen die hulp nodig hadden kon steunen. Hij hield van het uniform, van de patrouillewagen, van alles, behalve van het pistool aan zijn riem. Hij is een paar keer gedwongen geweest hem tevoorschijn te halen, maar hij heeft hem nooit afgevuurd. Hij ging ervan uit

dat blanke mensen verontwaardigd zouden zijn en dat zwarte mensen clementie verwachtten, en hij had zich vast voorgenomen om helemaal eerlijk te zijn. Hij was een stoere agent die geen enkel grijs gebied in de wet zag. Als een handeling niet legaal was, dan was die illegaal, zonder ruimte om te marchanderen of tijd voor vormfoutjes.

Vanaf het moment dat ik in staat van beschuldiging werd gesteld, geloofde mijn vader dat ik schuldig was, aan wat dan ook. Hij kon zich niet voorstellen dat ik onschuldig kon zijn. Hij geloofde me gewoon niet als ik zei dat ik onschuldig was. Hij was een trotse politiemans die helemaal was gehersenspoeld doordat hij zijn leven lang mensen had opgejaagd die de wet hadden overtreden en als FBI-agenten, met alle middelen die hun ter beschikking stonden en met hun grote wijsheid, het de moeite waard vonden om een tenlastelegging van honderd pagina's te schrijven, dan hadden zij gelijk en ik niet. Ik ben ervan overtuigd dat hij medelijden met me had en ik weet zeker dat hij heeft gebeden dat ik op de een of andere manier uit deze puinzooi zou raken, maar hij had er moeite mee die gevoelens aan mij te tonen. Hij voelde zich vernederd en dat liet hij me weten ook. Hoe kón zijn zoon de advocaat betrokken raken bij zo'n walgelijk stelletje misdadigers?

Diezelfde vraag heb ik mezelf al honderden keren gesteld. Maar er is geen goed antwoord.

Henry Bannister had met moeite de middelbare school afgerond en ging na een paar onbelangrijke overtredingen op zijn negentiende bij de marine. De marine veranderde hem al gauw in een man, een soldaat die hunkerde naar de discipline en vol trots zijn uniform droeg. Hij is drie keer naar Vietnam gestuurd, waar hij werd beschoten en verbrand en korte tijd gevangen heeft gezeten. Zijn medailles hangen aan de muur van zijn studeerkamer in het kleine huis waarin ik ben opgegroeid. Hij woont daar alleen. Mijn moeder is doodgereden door een dronken automobilist, twee jaar voordat ik in staat van beschuldiging werd gesteld.

Henry reist eens per maand naar Frostburg voor een bezoek van een uur. Hij is gepensioneerd en heeft niet veel te doen. Als hij wilde, zou hij elke week op bezoek kunnen komen. Maar dat doet hij niet.

Een lange gevangenisstraf heeft heel veel gruwelijke gevolgen. Een ervan is dat je langzaam maar zeker wordt vergeten door de buitenwereld en door iedereen van wie je houdt en die je nodig hebt. In de eerste maanden kreeg ik stapels brieven, maar inmiddels zijn het er nog maar

een of twee per week. Vrienden en familieleden die eerst graag op bezoek leken te komen, heb ik al jaren niet meer gezien. Mijn oudere broer Marcus komt twee keer per jaar een uurtje langs en praat me dan bij over zijn meest recente problemen. Hij heeft drie tieners, die allemaal tot op zekere hoogte in de jeugdcriminaliteit verwickeld zijn, en een echtgenote die getikt is. Vergeleken daarmee heb ik dus eigenlijk helemaal geen problemen. Ondanks zijn chaotische leven geniet ik altijd intens van zijn bezoeken. Marcus probeert al zijn hele leven Richard Pryor na te doen en elk woord dat hij zegt is grappig. Meestal zitten we het hele uur te lachen, terwijl hij op zijn kinderen zit te kanken. Mijn jongere zus Ruby woont aan de westkust en ik zie haar één keer per jaar. Ze schrijft me heel plichtsgetrouw elke week een brief en die koester ik. Ik heb een verre neef die zeven jaar heeft gezeten voor een gewapende roofoverval – ik was zijn advocaat – en hij komt twee keer per jaar, omdat ik hem ook heb opgezocht toen hij in de gevangenis zat.

Toen ik hier drie jaar zat, kwam er soms maandenlang geen bezoek, behalve mijn vader dan. De Dienst Justitiële Inrichtingen probeert gevangenen niet verder dan achthonderd kilometer van hun woonplaats te plaatsen. Ik heb mazzel dat Winchester zo dichtbij is, maar het zou net zo goed zestienhonderd kilometer verderop kunnen liggen. Ik heb verschillende jeugd vrienden die de rit nooit hebben gemaakt en een paar andere vrienden van wie ik al twee jaar niets meer heb gehoord. De meeste advocaten met wie ik bevriend ben, hebben het te druk. Mijn studiemaatje schrijft me elke maand een keer, maar hij heeft geen tijd om op bezoek te komen. Hij woont in Washington, ruim tweehonderd kilometer naar het oosten, waar hij volgens hem zeven dagen per week voor een groot advocatenkantoor werkt. Mijn beste vriend uit mijn marinetijd woont in Pittsburgh, twee uur hiervandaan, en hij is precies één keer naar Frostburg gekomen.

Ik neem aan dat ik dankbaar moet zijn dat mijn vader die moeite neemt.

Zoals altijd zit hij alleen in de kleine bezoekersruimte met een bruine papieren zak op de tafel voor hem. Daar zitten koekjes of brownies in van mijn tante Racine, zijn zus. We geven elkaar een hand, maar omhelzen elkaar niet; Henry Bannister heeft nog nooit van zijn leven een man omhelsd. Hij kijkt me kritisch om te zien of ik niet ben aangekomen en vraagt me dan zoals altijd wat ik elke dag doe. Hij is al veertig jaar geen gram aangekomen en past nog altijd in zijn marine-uni-

form. Hij is ervan overtuigd dat je langer leeft als je minder eet, en Henry is bang dat hij jong zal sterven. Zijn vader en zijn opa zijn gestorven toen ze achter in de vijftig waren. Hij loopt zeven kilometer per dag en vindt dat ik dat ook moet doen. Ik heb geaccepteerd dat hij nooit zal ophouden tegen me te zeggen hoe ik mijn leven moet leiden, of ik nu in de gevangenis zit of niet.

Hij tikt tegen de bruine zak en zegt: ‘Van Racine.’

‘Wil je haar bedanken?’ vraag ik. Als hij zo bang is dat ik dik word, waarom neemt hij dan elke keer dat hij bij me op bezoek komt een zak vette koekjes voor me mee? Zelf eet ik er een stuk of twee, drie en de rest geef ik weg.

‘Heb je Marcus de laatste tijd nog gesproken?’ vraagt hij.

‘Nee, al een maand niet. Hoezo?’

‘Groot probleem. Delmon heeft een meisje zwanger gemaakt. Hij is vijftien, zij veertien.’ Hij schudt zijn hoofd en fronst. Delmon pleegde al misdaden toen hij tien was en de familie heeft zich erbij neergelegd dat hij een misdadig leven zal leiden.

‘Je eerste achterkleinkind,’ zeg ik, in een poging grappig te zijn.

‘Daar ben ik heel trots op! Een blanke meid van veertien die zwanger raakt van een joch van vijftien dat toevallig Bannister heet.’

We denken hier allebei even over na. Het uur dat hij op bezoek is, wordt vaak niet gekenmerkt door wat er wordt gezegd, maar door wat wordt verzwegen. Mijn vader is nu negenenzestig en in plaats van van deze mooie tijd van zijn leven te genieten, zit hij meestal zijn wonden te likken en heeft hij medelijden met zichzelf. Dat kan ik hem niet kwalijk nemen. Zijn vrouw, met wie hij tweeënveertig jaar getrouwd is geweest, is binnen een fractie van een seconde van hem afgenomen. Terwijl hij zijn verlies nog aan het verwerken was, ontdekten we dat de FBI belangstelling voor me had en dat onderzoek kwam snel in een stroomversnelling terecht. Mijn proces heeft drie weken geduurd en mijn vader zat elke dag in de rechtszaal. Het was vreselijk voor hem om mij voor de rechter te zien staan en te horen dat ik tot tien jaar gevangenisstraf werd veroordeeld. Daarna werd Bo weggehaald, van ons allebei. Nu zijn de kinderen van Marcus oud genoeg om hun ouders en hun grote familie te kwetsen.

Onze familie verdient nu wel een beetje geluk, maar dat lijkt niet erg waarschijnlijk.

‘Ik heb gisteravond Ruby gesproken,’ zegt hij. ‘Het gaat goed met haar, ze doet je de groeten en zegt dat je laatste brief heel grappig was.’

‘Zeg maar tegen haar dat haar brieven heel belangrijk voor me zijn. Ze heeft de afgelopen vijf jaar nog geen week overgeslagen.’ Ruby is een lichtpuntje in onze uiteenvallende familie. Ze is huwelijksconsulente en haar man is kinderarts. Ze hebben drie perfecte kinderen die bij hun beruchte oom Mal vandaan worden gehouden.

Na een lange stilte zeg ik: ‘Bedankt voor de cheque, zoals altijd.’

Hij haalt zijn schouders op en zegt: ‘Ik help je graag.’

Hij stuurt me elke maand honderd dollar en dat is heel erg prettig. Dat wordt op mijn rekening gestort en daarmee kan ik dingen kopen, zoals pennen, schrijfblokken, boeken en goed eten. De meeste van mijn Blanke Maten krijgen een cheque van thuis en bijna niemand van mijn Zwarte Maten krijgt ook maar een cent. In de gevangenis weet je altijd wie geld krijgt.

‘Je bent al bijna over de helft,’ zegt hij.

‘Ja, over twee weken,’ zeg ik.

‘De tijd gaat snel zeker.’

‘Buiten de gevangenis misschien wel, maar ik kan je wel vertellen dat de klokken aan deze kant van de muur veel langzamer tikken.’

‘Toch is het ongelooflijk dat je al vijf jaar vastzit.’

Dat is zo. Hoe overleef je de jaren in de gevangenis? Je denkt niet in jaren, of maanden, of weken. Je denkt aan vandaag, aan hoe je de dag moet doorkomen, moet overleven. Als je morgen wakker wordt, is er alweer een dag voorbij. De dagen worden weken, de maanden worden jaren. Je realiseert je dat je ongelukkig bent, dat je alleen maar kunt functioneren en kunt overleven omdat je geen keus hebt.

‘Heb je al enig idee wat je wilt gaan doen?’ vraagt hij. Die vraag stelt hij tegenwoordig elke maand, alsof ik al bijna vrijkom. Geduldig blijven, zeg ik tegen mezelf. Hij is mijn vader. En hij is hier! Dat is heel belangrijk.

‘Niet echt. Dat duurt nog veel te lang.’

‘Toch zou ik daar alvast maar over gaan nadenken, als ik jou was,’ zegt hij, alsof hij zeker weet wat hij zou doen als hij in mijn schoenen stond.

‘Ik heb net niveau drie van Spaans gehaald,’ zeg ik, wel een beetje trots. Ik heb een goede vriend in mijn verzameling Bruine Maten, Marco, die een uitstekende talenleraar is. Drugs.

‘Het ziet er naar uit dat we binnen niet al te lange tijd allemaal Spaans praten. Zij nemen het over.’

Henry heeft weinig geduld met immigranten, met iedereen met een

accent, met mensen uit New York en New Jersey, met iedereen die een uitkering krijgt, met iedereen die werkloos is. Volgens hem zouden ze daklozen allemaal in kampen moeten zetten die, als het aan hem ligt, nog een graadje erger zouden zijn dan Guantánamo.

Een paar jaar geleden hebben we daar een vervelende discussie over gehad en toen dreigde hij niet meer langs te komen. Kibbelen is tijdverspilling. Ik kan hem toch niet veranderen. Hij is zo vriendelijk om in de auto te stappen en naar me toe te komen, dus het minste wat ik kan doen is me gedragen. Ik ben een veroordeelde misdadiger, hij niet. Hij is de winnaar, ik de verliezer. Dat schijnt Henry belangrijk te vinden, hoewel ik niet begrijp waarom. Misschien omdat ik rechten heb gestudeerd, iets wat hij nooit had verwacht.

‘Waarschijnlijk ga ik het land uit,’ zeg ik. ‘Naar een land waar ik Spaans kan praten, zoals Panama of Costa Rica. Warm klimaat, stranden, mensen met een donkerder huid. Die vinden het niet belangrijk dat je een strafblad hebt, of dat je in de bak hebt gezeten.’

‘Het gras is ergens anders altijd groener, hè?’

‘Ja, pa, als je in de gevangenis zit, is het gras overal groener. Wat moet ik anders? Terug naar huis, misschien zonder vergunning een advocaat assisteren bij een klein kantoor dat me niet eens kan betalen? Of een borgsteller? Of een privédetective? Veel mogelijkheden zijn er niet.’

Hij knikt. Dit gesprek hebben we al zeker tientallen keren gevoerd. ‘En je haat de regering,’ zegt hij.

‘O ja. Ik haat de federale regering, de FBI, de openbaar aanklagers, de federale rechters, de idioten die de gevangenen runnen. Er zijn zoveel dingen die ik haat. Ik moet hier tien jaar zitten voor een misdaad die ik niet heb begaan, omdat een of andere hoge pief van het openbaar ministerie zijn quota wilde opkrikken. En als de regering mij zonder bewijs tien jaar kan vastzetten, denk dan maar eens aan alle kansen die ik nu heb om de woorden “ex-gevangene” op mijn voorhoofd te laten tatoeëren. Ik ga hier weg, pa, zodra ik hieruit kom.’

Hij knikt en glimlacht. Tuurlijk, Mal.